3 ـ ردەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىدەدەگى ئاگىمە ئاجلىسىنىڭ رۇحىن ۋىردەلەيدىغان، دايەكتىلەندىرىدىغان جاڭا داۋىردەدەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇشا قۇرۇلشنايىق

شىنجياڭ ۇيغۇر ئاۋتونومىيالىق رايونى سانجى خۇيزۇ ئاۋتونومىيالىق ۋىلىسىندا ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ئاجلىسىن اشتى

تىنىش تا بەرەكەلى سانجى شار تاراپىتان كەلگەن قوناقتاردى قارسى الادى

انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئەتىلشىسى جىلىڭ جو 10 ـ ايدىڭ 1 ـ كۈنى سانجىدان حابارلايدى. 9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۈنى شىنجياڭ ۇيغۇر ئاۋتونومىيالى رايونى سانجى قالاسندا سانجى خۇيزۇ ئاۋتونومىيالىق ۋىلىسىنىڭ ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ئاجلىسىن وتكىزدى. سانجى ۋىلىسىنان كەلگەن 10 قاراپايىم بۇقارا ئاكىلى وزدەرىنىڭ كەشىرمەلەرى ارقىلى جەرگىلىكتى ورىنىڭ مادەنىيەتتى جالعاستىرۇ، قورعاۋ، قونىس ورتاسىن جاقسارتۇ، حالققا تىيمدىلىك جاساۋ ينجەنەرياسى، ئەدىبى سەنىم ەركىندىگى سياقتى جاقتاردا ئىز جاعدايلاردى تانىستىردى.

"بۇرىن مالشى ەدىك، قازىر ئەبز تىيانشان بوعدا كولى كورىنىس ئوڭىرىن تايانىش ەتكەن ساياحات كاسىبى تىجاراتشىسىنا اينالدىق". اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە جالعانمعا شىققان فۇكاڭ قالاسى تىيانشان بوعدا كولى قازاق سالت ـ سانا باقشاسندا ساياحات جول باستاۋشىسى ئاڭى بايىتقان ايپارات كوزى ارقىلى سالت ـ سانا باقشاسىنىڭ دىر ـ دۇمانعا شومعان كورىنىسىن كورسەتتى. ئاڭى بىلاي دەدى: توڭىرەگىمىزدەگى 102 وتباسى اۋىلداسىمىز فۇكاڭ قالاسى ياۋچى ساياحات كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىن قۇرىپ، "سەرىكتەستىك + سەلبەستىك كووپەراتيۋى" تىجارات ۇلگىسىن قولدانىپ، قازاق ۇلتىنىڭ سالت ـ ساناسىن ايگىلەۋ، سالت ـ سانانى سەزىنۇ، ەرەكشە اس ـ سۇ ئەبر تۇلعالانعان جالپىلىق ساياحات نسانىن ورىستەتتى.

جالعانىم بارىسندا اقىندار ايتىسى ئوتىپ جاتقانى، ايەلدەردىڭ قورالاي وتىرىپ كىيزگە ويۇ ـ ورنەك سالىپ جاتقانى، ساياحاتشىلار ئادامدى ـ تاعامداردان قۇشىرلانا ئدام تاتىپ جاتقانى كورسەتىلدى. ئانى بىلاي دەدى: "2020 ـ جىلى سالت ـ سانا باقشاسى 700 مىڭنان استام ساياحاتشى قابىلدادى، ئبر توپ ەگىنشى ـ مالشى ساياحات كاسىبىنە سۇيەنىپ، باقىتتى تۇرمىس وتكىزۇدە".

سانجى ۋىلىسىنىڭ جاراتىلىستىق بايلىعى مول، كوپ جىلداردان بەرى جەرگىلىكتى ورىن جاڭا داماۋ ۇستانىمىن دايەكتىلەندىرىپ، قونىس ورتاسىنىڭ جاقسارىۋىنا كوڭىل ئبولىپ، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ەكولوگىيالىق پايداسىنان يگىلىكتەنۇىنە مۇمكىندىك جاسادى. ئۇيى توۋتۇنحى فيسۇييۇان شاعىن اۋماعندا تۇراتىن شيا جۇانجۇان توۋتۇنحى وزەنىن جونگە سالۇدىڭ الدى ـ ارتىنداعى وزگەرىستەردى اڭگىمەلەدى، "توڭىرەكتەگى ەلەكتر ستانسيالارى جابىلدى، كونە زاۋودتىڭ ورنىنا باقشا سالىندى، توڭىرەكتەگى بۇقارا بۇل جەردە سەيىل ـ سەرۇەن قۇرىپ، دەنە شىنىقتىرادى"، ـ دەدى شيا جۇانجۇان.

سانجى قالاسى باتىس كوشەسى جەرگىلىكتى ورىندىعى ئتۇيىندى ەسكىرگەن، كونە شاعىن اۋماقتاردى جاڭالاۋ نسانى سانالادى، وسى جەردە 60 نەشە جىل تۇرعان كەرىمجان شايدا ەسكىرگەن، كونە شاعىن اۋماقتاردىڭ وزگەرىسىن اسىرلەنە اڭگىمەلەدى. "جاڭالانعاننان كەيىن، كونە ۇيلەردىڭ بۇرىنعى ورنىنان قاتار ـ قاتار اسىم عيماراتتار بوي كوتەردى، بۇرىنعى قوقىسپ جاتاتىن كوشەلەر تازا دا رەتتى بولدى. توپىراق ئۇيىمزدى 2 عيمارات ۇيگە اۋىستىرىپ بەردى، نسان قۇرىلىسى ياقتالعاننان كەيىن، ئبز بۇرىن تۇرعان شاعىن اۋماققا قايتا كوشپ كەلىپ، بۇرىنعى كونە كورشىلەرمەن تاعى بىرگە تۇرىدى". كەرىمجان بىلاي دەدى: مەنىڭ بارلىق ەستەمەم وسى باتىس كوشەسىندە جاتىر، جاڭالاۋ ينجەنەرياسى وسى ەستەمەنى ونان ارى ارلەي ئتۇستى.

اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە شونجى اۋدانىندا ئى ۇيغۇر مۇعالىم ئسانام يىرايىم، قۇتبي اۋدانى ارشىلىدان قالاشعى ارشىلىدان قىستاعى مەشتىنىڭ يىماعى الىم راقىمەتوللا وقۇ ـ اعارتۇ جانە ئدىبى سەنىم ەركىندىگى سياقتى جاقتاردىعى جاعدايلاردى تانىستىردى؛ جەمسارى اۋدانى جەمسارى قالاشعى ماجياساۋزى قىستاعى مادەنيەت اۋلاسىنىڭ جاۋاپتىسى ئابدۇالي حالىق سول جەردىڭ وزىندە ۇيغۇر ۇلتىنىڭ ئداستۇرلى ئان ـ كۇيىن ورىنداپ، جەرگىلىكتى ورىنىڭ از ۇلتتاردىڭ ئداستۇرلى مادەنيەتىن اشۇ، جالعاستىرۇ جانە قورعاۋ بارىسىن بايىاندادى.

سانجى خۇيزۇ اۋتونومىيالى ۋىلىسىنىڭ باستىعى جين جىجىن مىنالاردى ئبلدىردى: سانجى ۋىلىسىنىڭ ۇلتتارى بەرەكەلى، مادەنيەتى گۇلدەنگەن، كاسىپ سالاسى كوركەيگەن، بىيل جىل باسىنان بەرى جينى 30 ميللىون 471 مىڭ ادام ـ رەت سايا حاتشى قابىلدادىق، وبلىس بوينشا 10 ميلليارداتىق 3 كاسىپ باقشاسىن، 10 ميلليارداتىق 6 كاسىپ سالاسىن جەتىلدىردىك، 420 كولەمنەن جوعارى ونەركاسىپ كاسىپورنى بار. بۇكىل دۇنيە جۇزىندەگى دوستارىمىز كەلىپ ارالاپ كورۇڭىز، داماۋ وزگەرىستەرىن سەزىنۇڭىز، جەرگىلىكتى ورىندىعى حالقتىڭ باقىتتى تۇرمىسىن سەزىنۇڭىز شىن جۇرەكتەن قارسى الامىز.

اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە سانجى ۋىلىستىق تۇرعىن ئۇي جانە قالا، اۋىل قۇرىلىسى مەكەمەسىنىڭ، وقۇ ـ اعارتۇ مەكەمەسىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىلارى تۇرعىن ئۇيدى قامتاماسىز ەتۇ، وقۇ ـ اعارتۇ ارقىلى حالققا تىيمدىلىك جەتكىزۇ سياقتى جاقتاردا تىلشىلەردىڭ سۇراۋلارىنا جاۋاپ بەردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شىنحاي توڭكەرىسىنەن كەيىن، وسى رەتكى توڭكەرىستىڭ سىنىنان وتكەن جۇڭگو العاباسارلارى مەن جۇڭگو حالقى وتاندى قۇتقارۇ، حالقتى قۇتقارۇ جولىنا ۇزدىكسىز قايسارلىقپەن تالپىندى. جۇڭگو حالقى مەن جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى ويانۇى بارىسندا ماركسيزم ـ لەنينيزمنىڭ جۇڭگو جۇمىسىنىڭ قوزعالىسىمەن تىعىز ۇشتاسۇى بارىسندا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى اۋقىمعا قاراي دۇنيەگە كەلدى، بۇل تىڭنان تۇرەن سالعان ەلەۋلى وقيعا! جۇڭگونىڭ ساياسي ساحناسىنا شىققان سول ساتتەن باستاپ، جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى باستان ـ ايىاق جۇڭگو حالقىنىڭ باقتىن كوزدەدى، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ گۇلدەنۇىن كوزدەدى. 100 جىلدان بەرى جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى جۇڭگو حالقىنا باسشىلىق ەتىپ، قان كەشە شايقاس جۇرگىزىپ، قايتپاس قايسارلىق كورسەتىپ، جاڭا دەموكراتيالىق توڭكەرىستىڭ ۇلى تابىستارىنا قول جەتكىزدى؛ ئوز كۇشىنە سۇيەنىپ ئومىر ئسۇرىپ، كۇشەيۇ ئۇشىن قايراتتانىپ، سوتسيالىستىك توڭكەرىس پەن قۇرىلىستىڭ ۇلى تابىستارىنا قول جەتكىزدى؛ يدەيانى ازات ەتىپ، جىگەرلەنە العا ۇمتىلىپ، رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۇدىڭ جانە سوتسيالىستىك وسىزاماندانۇ قۇرىلىسىنىڭ ۇلى تابىستارىنا قول جەتكىزدى؛ وزىنە سەنىپ، ئوزىن الۇەتتەندىرىپ، تۇراشلىدىقتى ساقتاپ، جاڭالىق اشىپ، جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ۇلى تابىستارىنا قول جەتكىزدى. 100 جىلدان بەرى جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ جۇڭگو حالقىن ىنتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ جۇرگىزگەن بارلىق كۇرەسىن، بارلىق قۇرباندىعىن، بارلىق جاسامپازدىعىن ئبر نەگىزگى تاقىرىپقا: جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىرۇ دەپ جىناقتاۋعا بولادى. جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى مەن جۇڭگو حالقى 100 جىل كۇرەس جاسىپ، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ نەشە مىڭ جىلدىق تارىخىنداعى ەڭ ايبىندى تارىخي ەپوستى جازدى، جۇڭحۇا ۇلتى ەڭسە كوتەرۇدەن، بايۇدان قۇدىرەتتەنۇگە دەيىنگى ۇلى شارىقتاۋدى قارسى الىپ، جۇڭحۇا ۇلتى ۇلى گۇلدەنۇىنىڭ كەرى قايتارۇعا كەلمەيتىن تارىخي ئۇرىدىسىن جۇزەگە اسىردى. تارىخ مىنانى تولىق دالەلدەدى: جۇڭگو كوممۇنيستەرى ـــ سۇن جۇڭشان مىرزانىڭ توڭكەرىس ىستەرىنىڭ ەڭ تابىندى قولداۋشىلارى، ەڭ ادال سەلبەسۇشىلەرى، ەڭ اينىماس جالعاسترۇشىلارى؛ جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى بولماسا، جاڭا جۇڭگو بولماق ەمەس، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇى بولماق ەمەس؛ جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعى ـــ جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ەڭ ماندىك ەرەكشەلىگى، جۇڭگوشا سوتسيالىزمنىڭ ەڭ ۇلكەن ارتقىشلىعى، پارتيا مەن ەملەكەتتىڭ ئتۇبىرلى تيانىعى، جان تامىرى، بۇكىل ەلدەگى ئار ۇلت حالقىنىڭ مۇددەسىنە بايلانىستى، تاعدىرىنا بايلانىستى.

قازىرگى تاڭداعى دۇنيە ئجۇزى ئجۇز جىلدا بولماعان زور وزگەرىستى باستان كەشىرۇدە، ەلەمىز ئدال جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇنى جۇزەگە اسىرۇدىڭ شەشۇشى مەزگىلىندە تۇر. ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نسانىنا جۇزەگە اسىرۇدىڭ جاڭا ەمتيحانىن تاپسىرۇ جولىنا قادام تاستاعان ئبز ۇلتىنىڭ گۇلدەنۇىنە قانشالىق جاقىنداعان سايىن، بارلىعى سونشالىق ساتىنە باسا بەرەمەيتىندىگىن، سونشالىق حاۋىپ ـ قاتەرگە، سىن ـ سايىسقا، ئتىپتى، اقجال تولقىن، اساۋ اعىسقا تۇرا كەلەتىندىگىن انىق بىلەمىز، ئبز ئدوپ كەلەتىن ئار ئتۇرلى كۇرەس قىسقا ۇاقىتتىق ەمەس، قايىتا ۇزاق ۇاقىتقا جالعاسادى، بۇل كەم دەگەندە ئبزدىڭ ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نسانىنا جۇزەگە اسىرۇىمزدىڭ جالپى بارىسىمەن بايلانىسىپ جاتادى. سۇن جۇڭشان مىرزا قاتارلى بارلىق توڭكەرىستىك اعا بۇىندار كۇرەس جاساعان ۇلى ىستەردى ۇزدىكسىز العا بىلگەرىلەتۇ، تاياۋ زامانىنان بەرگى بارلىق نامىستى ازاماتتار كۇرەس جاساعان ۇلى ىستەردى ۇزدىكسىز العا بىلگەرىلەتۇ، تاياۋ زامانىنان بەرى جۇڭگو حالقى مەن جۇڭحۇا ۇلتى كۇرەس جاساعان ۇلى ىستەردى ۇزدىكسىز العا بىلگەرىلەتۇ ئۇشىن، ئسوز جوق، جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ پارەمەندى باسشىلىمعىنا تابىندى بولىپ، پارتيانىڭ جالپى جاعدايدى تەگىس مەڭگەرەتىن، ئار جاقتى سايكەستىرەتىن باسشىلىق ۇيتقىلىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرۇ؛ ئسوز جوق، جۇڭگو حالقىن ىنتىماقتاستىرىپ، باستاپ، ۇزدىكسىز تاماشا تۇرمىس ئۇشىن كۇرەس جاساپ، ادامنىڭ جاپىاي داماۋىنىڭ، جالپى حالقتىڭ ورتاق بايۇىنىڭ اناعۇرلىم كورىنەكتى ماندىك بىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزۇىن بىلگەرىلەتۇ؛ ئسوز جوق، ماركسيزمنىڭ جۇڭگوشالانۇىن ۇزدىكسىز بىلگەرىلەتپە، قازىرگى زامانعى جۇڭگونىڭ ماركسيزمى، 21 ـ عاسىر ماركسيزمىن ۇزدىكسىز دامىتۇ؛ ئسوز جوق، جۇڭگوشا سوتسيالىزمگە تابىندى بولىپ جانە دامىتىپ، جۇڭگونىڭ داماۋ، العا باسۇ تاعدىرىن ئوز قولىندا مەقتاپ ۇستاۋ؛ ئسوز جوق، ەملەكەت قورعانىسى مەن ارمياسىنىڭ وسىزاماندانۇىن جەدەلدەتپە، اناعۇرلىم قۇاتتى قابىلەت، اناعۇرلىم سەنىمدى ئتاسىل ارقىلى مەملەكەتتىڭ يەلىك ۇقىعىن، حاۋىپسىزدىگىن، داماۋ مۇددەسىن قورعاۋ؛ ئسوز جوق، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۇدى ۇزدىكسىز بىلگەرىلەتپە، تاريخ تەگەرشىگىنىڭ نۇرلى نسانىعا قاراي العا باسۇىن بىلگەرىلەتۇ؛ ئسوز جوق، كوپتەگەن جاڭا تارىخي ەرەكشەلىككە يە ۇلى كۇرەس جۇرگىزىپ، باتىلدىقپەن بارلىق حاۋىپ ـ قاتەر، سىن ـ سايىستاردى جەڭۇ؛ ئسوز جوق، جۇڭحۇا پەرزەنتتەرىنىڭ ۇلى ىنتىماعىن نىعايتىپ، ۇلتتىڭ گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىرۇدىڭ تەلەگەي كۇشىن توپتاۋ؛ ئسوز جوق، پارتيا قۇرىلىسىنىڭ ۇلى ينجەنەرياسىن ۇزدىكسىز بىلگەرىلەتپە، پارتيانىڭ جاڭا داۋىردە جۇڭگوشا سوتسيالىزمگە تابىندى بولۇ جانە ونى دامىتۇ ۇردىسىندە باستان ـ ايىاق پارەمەندى باسشىلىق ۇيتقى بولۇىنا شنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

تاريخ بىزگە تەرەڭ وي سالدى: ۇلتتىڭ گۇلدەنۇى، مەملەكەتتىڭ تۇتاستىعى ئداۋىر بەتالىسى، تۇرالىق تيانىعى، حالىق تىلەگى. وتانىنىڭ تولىق تۇتاستىعىن جۇزەگە اسىرۇ ـــ بۇكىل جۇڭحۇا پەرزەنتتەرىنىڭ ورتاق تىلەگى، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ئتۇبىرلى مۇددەسىنىڭ تيانىعى. بولاشاقتا بەتالعان ئبز ئبر جۇڭگو پرىنسيبىنە جانە "92 ـ جىلعى ورتاق تانىمعا" تابىندى بولىپ، وتانىنىڭ بەيىت جولمەن بىرلىككە كەلۇ ايىاق السىن بىلگەرىلەتۇىمز كەرەك. ەكى جاعالاۋداعى باۋىرلاستاردى قامتىعان بارلىق جۇڭحۇا پەرزەنتتەرى ئبر جاعادان باس، ئبر جەڭنەن قول شعارىپ، ىنتىماقتاسا العا بىلگەرىلەپ، ئارقاندايى "تايۋان دەربەستىگى" قاسكۇنەمدىگىن باتىل تالقاندايى، ۇلتتىڭ گۇلدەنۇى تاماشا بولاشاعىن بىرگە اشۇ كەرەك.

100 نەشە جىلدىڭ الدىندا جۇڭحۇا ۇلتى دۇنيە ئجۇزىنىڭ الدىندا توقىراعان، تۇرالاعان بەينەدە ەدى. بۇگىنگى تاڭدا جۇڭحۇا ۇلتى دۇنيە جۇزىنە گۇلدەنىپ ـ كوركەيگەن بەينەمەن كورىنىپ، بوگەۋ بەرمەس ارنىمەن ۇلى گۇلدەنۇگە قادام تاستاۋدا. جاڭا ۇلى ساپاردا شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ توڭىرەگىنە اناعۇرلىم تىعىز ىنتىماقتاسىپ، "ئتورت تانىمدى" كۇشەيتىپ، "ئتورت سەنىمدى" بەكەمدەپ، "ەكىنشى قورعاۋدى" ورىنداپ، ىنتىماقتاسۇعا بولاتىن بارلىق كۇشتەرمەن ىنتىماقتاسىپ، بارلىق بەلسەندى فاكتورلاردى جۇملدىرىپ، قىيندىق پەن قاتەردەن تايسالمايتىن، قامال الىپ، قىيندىقتاردى جەڭتىن باتىلدىقپەن، ورگە ۇمتىلاتىن، قايراتتانا ئس تىندىراتىن ارنىمەن، ەلەۋلى سىن ـ سايىستارعا توتەپ بەرىپ، ەلەۋلى حاۋىپ ـ قاتەرلەردەن قورعانىپ، ەلەۋلى بوگەتتەردى جەڭىپ، ەلەۋلى قايشىلقتاردى شەشىپ، مەملەكەت ئشى ـ سىرتىندا بارلىق جۇڭحۇا پەرزەنتتەرىنىڭ ويدى ئبر جەرگە شوعىرلاندىرعان، كۇشتى ئبر جەرگە جۇمساعان جالىندى جاعدايىن قالىپتاستىرىپ، بوران ـ شاشىندا بوگەلمەي العا بىلگەرىلەسەك، جاپىاي سوتسيالىستىك وسىزاماندانعان قۇدىرەتتى مەملەكەت قۇرۇ نسانىاسى، ئسوزسىز، جۇزەگە اسادى، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇى سىندى جۇڭگو ارمانى، ئسوزسىز، جۇزەگە اسادى!

(شىنحۇا اگەنتىگىنىڭ 10 ـ ايدىڭ 8 ـ كۈنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

ئدىلشات ئمۇتالىپ:

باسىن ئباي تىگۇ ارقىلى ساقشى بولۇداعى اۋەلگى ماقساتىن ايگىلەدى

قاھارماندار شەجىرەسى

□ **انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى ۋاڭ نا**

9 ـ ايدىڭ 18 ـ كۈنى ئۇرىمجى قالاسى چىانتاڭجياڭ جولى شىنجياڭ ساقشى تارىخى سارايندا قانعا بويالعان ساقشى كىيمى كوپتەگەن ەكسكۇرسىيالاۋشىنى ايالداتىپ، وزىنە باۋرادى، قانعا بويالعان ساقشى كىيمىنىڭ ئوڭى ۋاقىتتىڭ وتۇىمەن وشكىندەگەنىمەن، الايدا وندا‌عى وق تەسگى ئالى دە ايقىن كورىنىپ، كورگەن ادامنىڭ جۇرەگىن سىزداتادى.

ساقشى كىيمىنىڭ يەسى ئدىلشات ئمۇتالىپ، ئۇرىمجى قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى ەكەمەسى تيانشان رايوندىق قوعام حاۋىپسىزدىگى بولىمشە مەكەمەسى شيحى كوشەسى ساقشى بولىمشەسىنىڭ حالىق ساقشىسى، 6 جىلدىڭ الدىندا ول وسى ساقشى كىيمىن كىيپ، زورلىقتى كۇش لاڭكەستەرمەن باسىن ئباي تىگپ شايقاس جاساعان.

حاۋىپ ـ قاتەرگە قارسى انتانىپ، سودىرلاردى ۇستادى

2015 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 18 ـ كۈنى تاڭ ساردە اقشۇ ايماعى باي اۋدانىندا اۋىر زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك دەلوسى تۇىلادى. ئبر توپ زورلىقتى كۇش لاڭكەستەر دەلو تۇدىرعان سوڭ، قارۇلارىن الپ تيانشان تاۋى قوينىناۋىنا قاشىپ كەتىپ، تاۋلى ئوڭىردىڭ وزگەشە جەر جاعدايىنان پايدالانىپ، تۇتقىنداۋدان قاشىپ، تاعى دا زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك قىلمىسىن تۇدىرۇدى كوزدەيدى.

سول كەزدە، بەكىنىپ الىپ قارسىلاسقان زورلىقتى كۇش لاڭكەستەردى تۇتقىنداۋ ئۇشىن، اۋتونومىيالى رايون قوعام حاۋىپسىزدىگى، قارۇلى ساقشى جانە جەرگىلىكتى ئار ۇلت كادر ـ بۇقاراسىن ۇيىمداستىرىپ، 1300 نەشە شارشى كيلومەتر كەلەتىن تاۋلى وڭىردە قورشاپ تۇتقىنداۋ ورىستەتپە، اسپانعا تور، جەرگە قاقپان قۇرادى.

"مىندەت شۇعىل، ئبز ۇستىمىزگە كوكتەم، كۇز مەزگىلىندەگى مىندەت اتقارۇ كىيمىن كىيپ، كەيبىر قاجەتتى جابدىقتاردى الپ تاۋعا كىردىك". ئدىلشات بىلاي دەدى: سول كەزدە مەن اقشۇ ايماقتىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى ەرەكشە ساقشى تارماق اتىرەتىنىڭ سايلاۋت ساقشىسى بولاتىنمىن، قىزمەتتەستەرىممەن بىرگە ئبرىنشى توپ ساقشى كۇشى رەتىندە، تيانشان تاۋىنىڭ باۋرايىنا ەنىپ ئتىنتۇ، قۇعىنداۋ ـ تۇتقىنداۋ، تۇيىندەردە تۇرۇ سياقتى مىندەتتەردى وتەدىم.

زورلىقتى كۇش لاڭكەستەر جاسىرىنعان ئوڭىردىڭ تاۋى قۇلاما، جىراسى تەرەڭ، ورماندى، جولى قاتەرلى، قاقاعان سۇىق، اۋاسى سيرەك بولاتىن، تاۋ اراسىندا جاسىرىنۇعا بولاتىن ۇڭگىر، تاس قۇىسى، اعاش، شوپتەسىن مول بولاتىن. ئتىنتۇ ـ تۇتقىنداۋ مىندەتى اسا ماشاقاتتى جاعدايدا ئجۇرىلدى، كەيدە كەۋدەدەن كەلەتىن مۇزداي سۇدان كەشپ ئوتتى، كەيدە جالاما قۇزعا جابىسىپ، قساڭ جولمەن ئجۇردى، كوپشىلىكتىڭ ئال ـ دارەمىنى كەتەيىن دەپ قالسا دا، تاباندىلىقپەن ئتىنتۇ ـ تۇتقىنداۋ جۇرگىزدى.

"بۇرىن وزەن سۇىن كەشپ وتكەن جانە تاۋعا شعىپ ـ تۇسكەندىكتەن، مەنىڭ تىزەمدە زارداپ قالعان، ايامىدى باسترماي قاقساپ الا جونەلتىن". ئدىلشات بىلاي دەدى: جازىقسىز زارداپ شەككەن بۇقارانى، داڭقپەن قۇربان بولعان قىزمەتتەستەرىمدى ويلاپ، وزىمە ـ ئوزىم، ئسوز جوق، ەڭ سوڭىنا دەيىن كۇرەسەمىن دەپ ەسكەرتتىم.

وق تىسە دە تىنباي شايقاستى

سول جىلى 11 ـ ايدىڭ 12 ـ كۈنى ئدىلشات پەن جاۋىنگەر سەرىكتەرى تىك ۇشاقپەن شايقاس مايدانىنىڭ ايانىنا كىرىپ، ماڭايداعى تاۋ توبەسىنە، ورمانعا، تاۋ جىلعالارىنا ئتىنتۇ جۇرگىزدى. ئتىنتۇ شەڭبەرى بارعان سايىن كشىرەيگەندىكتەن، توز ـ توزى شىققان زورلىقتى كۇش لاڭكەستەردىڭ بارار جەر، باسار تاۋى قالماي، كەنەت جاسىرىنعان ۇڭگىردەن سىرتقا قاراي وق جاۋدىرادى.

"مەنىڭ بارلىق نازارىم زورلىقتى كۇش لاڭكەستەرگە توتەپ بەرۇگە اۋىپ كەتكەندىكتەن، وزىمە وق تيگەنىن سەزبەي قالىپپىن". ئدىلشات زورلىقتى كۇش لاڭكەستەرگە وتە جاقىن جەردە بولعاندىقتان، جالتارۇعا ۇلگىرمەي وق ئتىپ كەتەدى. ول شالقاسىنان ئتۇسپ، كوز الدى قاراۋىتىپ ەسىنەن تانادى.

قانشا ۋاقىت وتكەنىن كىم ئبلسىن، ئدىلشات ەسىن جيعان كەزدە قۇلاعىنداعى ملتىق داۋدىسى السىزدەن كۇشەيىپ كەتەدى، ول ەرىكسىزدەن شايقاس ئالى ئجۇرىلىپ جاتىر ەكەنىن دەپ ويلاپ، جانىنىڭ اۋىرعانىنا قاراماي، قولىنداعى ملتىعىن الپ زورلىقتى كۇش لاڭكەستەرگە سۇراپىل تويتارىس بەرەدى. "تاعى ئبىر جىعلاعاندا ئبىر ىستىق اىننىڭ ارقامنان شىعىپ كەتكەنىن سەزگەندەي بولدىم"، ـ دەدى ول.

سول ساتتە زورلىقتى كۇش لاڭكەستەر ئدوڭنىڭ ايىاق جاعىنداعى ۇڭگىرگە تاسالانعان، ئتىنتۇ ـ تۇتقىنداۋ قوسىنى ئدوڭنىڭ جوعارى جاعىنداعى ئتيمىسز جەردە بولاتىن، اترەتتەگى جاۋىنگەر سەرىكتەر ئدىلشاتقا وق تيگەنىن كورىپ، وققا قاراماستان ورمەلەپ ونىڭ قاسىنا كەلىپ، ونىڭ اتىن شاقىرىپ، وعان شداي تۇرۇدى ايتتى.

"وسدان كەيىن اترەتتەگى جاۋىنگەر سەرىكتەرىم ۇستىندەگى قورعانۇ جاراعىن شەشپ، ملتىقتىڭ باۋىمەن قاراپايىم زۇزا جاساپ، مەنى سول جەردەن الپ شعىپ، تىك ۇشاققا جەتكىزدى". ئدىلشات بىلاي دەدى: شۇعىل قۇتقارۇ ارقىلى 36 ساعاتتان كەيىن ەسىمدى جيعان سوڭ وقتىڭ سول جاق بىلەگىم مەن سول جاق كەۋدەمدى تەسىپ ئوتىپ، 3 قابىرعامدى سىندىرعاندىعىن، ئبىر قابىرعامنىڭ سول جاق وكپەمە كىرىپ كەتكەندىگىن، وقتىڭ جۇرەككە 3 سانتيمەتردەي عانا قالعاندىعىن ئبىر ـ اق ئبلدىم.

بۇقارا حاۋىپسىزدىگىنىڭ قورعاۋشىسى بولدى

"ەسىمدى جيعاننان كەيىن ئبلدىم، شايقاس ايالقاپتى، سودىرلار تەگىس جويىلىپتى نەمەسە قولعا ئتۇسپتى"، ـ دەدى ئدىلشات. جارالانعاننان كەيىنگى 21 اي ىشىندە ول ينفەكتسيالانۇمەن جانە اۋرۇمەن كۇرەسىپ، تاباندىلىقپەن ساۋىقتىرۇ جاتتىعۇىن جاساپ، اقىرى ساۋ دەنەسىمەن ئوزى قىزۇ سۇيەتىن جۇمىس ورنىنا ورالدى.

"مەنىڭ كىشكەنە كەزىمدەگى ارمانىم ساقشى بولىپ، حالقتى قورعاۋ ەدى، كەيىن ساقشى مەكتەپكە ئتۇستىم، سايلاۋت ساقشى بولۇعا ەمتيحان تاپسىردىم، اقىرىنداپ ارمانىم رەالدىققا اينالدى". ئدىلشات بىلاي دەدى: پارتيا مەن ۇكىمەت، جاۋىنگەر سەرىكتەرىم مەن قىزمەتتەستەرىم ماعان ەكىنشى رەت ئومىر بەردى، مەن ۇزدىكسىز ئبرىنشى شەپتە شايقاس جاساپ، سول ئوڭىردىڭ امانداعىن قورعايمىن.

2017 ـ جىلى 8 ـ ايدا ئدىلشات ۇيىمنىڭ ورنالاستىرۇى بوينشا شيحى كوشەسى ساقشى بولىمشەسىنە اۋىستى، ول ئوزىنىڭ ئبرىنشى شەپتەگى لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ تاجىريبەلەرىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، "ساڭى الاپات، قۇمار وينىاۋ، ەسىرتكى تۇتىنۇ"، وزگەلەردى زاقىمداۋعا كۇماندى بولۇ سياقتى قوعام امانداعىنا حاۋىپ توندىرەتىن دەلولارعا سوققى بەرۇگە، ئبر جاقتى ەتۇگە جولىققاندا، ىرىقتىلىقپەن سۇرانىپ، ئبرىنشى شەپكە ىشكەرىلەي ەنىپ، قىلمىستى ەلەمەنتتەردى اقىلمەن الپ، باتىلدىقپەن جەڭدى.

ئدىلشات تۇرالى ئسوز بولعاندا شيحى كوشەسى ساقشى بولىمشەسىندەگى حالىق ساقشىلارىنان ماقتامايتىنى جوق، كوپشىلىك ونى ماقتانىش ەتىپ ئارى ونى ۇلگى تۇتىپ، امالىن تاۋىپ بۇقارانىڭ قينىشىلعان شەشپ، قاراستى اۋماقتاعى بۇقارانىڭ جاقسى باعاسىن الدى.

سان رەتكى ئولىم ـ ئومىر سىناعىندا ئدىلشاتقا مەملەكەتتىك قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسىندەگى "2 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى" اتاعى بەرىلدى، داڭقپەن ئبىر رەت جەكە 1 ـ دارەجەلى، ئبىر رەت جەكە 2 ـ دارەجەلى، ئبىر رەت جەكە 3 ـ دارەجەلى ەڭبەك جازىلدى... "مەن اۋەلگىدەي حالىق ساقشىسىنىڭ مىندەت ـ بورىشىن ەستە بەرىك ساقتاپ، حالىق بۇقاراسى حاۋىپسىزدىگىنىڭ قورعاۋشىسى بولامىن"، ـ دەدى ول.